

Umetniška gimnazija – glasbena smer

Modul C: jazz – zabavna glasba

Posodobljeni učni načrt

JAZZ TROBENTA

OBVEZNI PREDMET

420 ur

Posodobljeni učni načrt
JAZZ TROBENTA
Obvezni predmet (420 ur)

Posodobljeni učni načrt je pripravil:

Igor Matkovič, mag. art, Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Vodja in koordinator predmetnih skupin za jazz trobento, jazz pozavno in jazz bobne:

Zdravko Hribar, prof.

Vodja področne skupine za glasbeno šolstvo:

dr. Dimitrij Beuermann, Zavod RS za šolstvo

Vsebinsko prenovu srednjega glasbenega šolstva je pripravila in izvedla Nacionalna komisija za glasbeno šolstvo v mandatu 2011-2015.

Recenzenta:

doc.mag. Jaka Pucihar, Univerza v Ljubljani, Akademija za glasbo

David Jarh, prof., Konservatorij za glasbo in balet Ljubljana

Izdala: Ministrstvo za izobraževanje, znanost in šport, Zavod RS za šolstvo

Za ministrstvo: **dr. Jernej Pikalo**

Za zavod: **mag. Gregor Mohorčič**

Uredili: **izr. prof. mag. Ivan Florjanc, Marija Gregorc, prof., in mag. Tomaž Faganel**

Jezikovni pregled: **Mira Turk Škraba**

Objava na spletnem naslovu:

http://www.mizs.gov.si/si/delovna_podrocja/direktorat_za_srednje_in_visje_solstvo_ter_izobrazevanje_odraslih/srednjesolsko_izobrazevanje/srednjesolski_izobrazevalni_programi/

Prva izdaja

Ljubljana 2013

CIP - Kataložni zapis o publikaciji
Narodna in univerzitetna knjižnica, Ljubljana

37.091.214:780.646.1(0.034.2)

MATKOVIČ, Igor, glasbenik

Posodobljeni učni načrt. Jazz trobenta [Elektronski vir] : obvezni predmet : 420 ur / [pripravil Igor Matkovič]. - 1. izd. - El. knjiga. - Ljubljana : Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport : Zavod RS za šolstvo, 2013. - (Umetniška gimnazija - glasbena smer. Modul C, Jazz - zabavna glasba)

ISBN 978-961-03-0191-2 (pdf, Zavod RS za šolstvo)

1. Gl. stv. nasl.

271421184

Posodobljeni učni načrt za predmet jazz trobenta je pripravila predmetna skupina za posodabljanje učnega načrta za jazz trobento. Pri posodabljanju je izhajala iz učnega načrta za predmet jazz trobenta, določenega na 15. seji Strokovnega sveta RS za splošno izobraževanje 7. maja 1998. Posodobljeni učni načrt je posledica sprememb in novosti v pedagoški praksi na področju instrumentalnega pouka.

Posodobljeni učni načrt je Strokovni svet RS za splošno izobraževanje določil na 161. seji 19. decembra 2013.

VSEBINA

1	OPREDELITEV PREDMETA	4
2	SPLOŠNI CILJI	4
3	OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE	5
4	STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA	10
5	DIDAKTIČNA PRIPOROČILA	12
5.1	Preverjanje in ocenjevanje znanja	13
5.2	Medpredmetne povezave	14
6	MATERIALNI POGOJI	14
7	ZNANJA IZVAJALCEV	15

1 OPREDELITEV PREDMETA

Predmet jazz trobenta je strokovni predmet v programu umetniške gimnazije, modul C: jazz – zabavna glasba. Pouk predmeta poteka v vseh letnikih programa v skupnem obsegu 420 ur. Jazz trobenta je skoraj nepogrešljivo glasbilo pri izvajanju vseh oblik jazzovske glasbe. Zelo pomembno vlogo ima tako v literaturi za veliki jazzovski orkester, kot tudi pri manjših jazzovskih zasedbah. V zgodovini jazza je imela zelo pomembno vlogo pri razvoju in oblikovanju zasedb.

Na ravni srednjega izobraževanja skupaj z drugimi strokovnimi predmeti vzgaja in izobražuje glasbene talente, jim omogoča pridobitev temeljnih glasbenih znanj ter nadgradnjo njihovega praktičnega in teoretičnega znanja. Pri predmetu jazz trobenta dijaki* razširjajo estetska, intelektualna, čustvena in domišljajska obzorja ter razvijajo kritično-analitični odnos do glasbe. Pri tem oblikujejo svoj odnos do glasbe od začetne stopnje branja notnega zapisa do končnega poustvarjalnega dogodka in lastne improvizacije. Študij jazz trobente navaja dijake na samostojno delo in iskanje ustreznih rešitev v okviru tehnično-muzikalnih zahtev. Pri tem dijaki oblikujejo svoj glasbenopredstavni svet in spoznavajo proces glasbenega ustvarjanja in poustvarjanja. Pripravljajo se za doseganje kakovostne izvedbe glasbenih del, estetsko razvijajo svojo improvizacijo in dolgoročno tudi svoj glasbeni izraz. Dijaki usvojijo tehnične sposobnosti za poustvarjanje glasbenih del, ki so pisana bodisi za večje orkestre (big bande) ali za različne manjše zasedbe.

Pouk predmeta jazz trobenta je tako mnogo več kot le urjenje veščin. Neposredno vpliva na razvoj mlade osebnosti in jo vmešča v prostor in čas.

2 SPLOŠNI CILJI

Dijaki pri predmetu jazz trobenta:

- usvajajo izvajalsko tehniko in izrazne značilnosti glasbila;
- se seznanjajo z dosežki jazzovske ustvarjalnosti;
- razvijajo svojo nadarjenost in muzikalno usposobljenost;
- razvijajo svoje ustvarjalne sposobnosti;
- odkrivajo, razvijajo in poglobljajo glasbene sposobnosti in predznanje;
- usvajajo intonacijo in ritem, spremljajo zvočna gibanja in spremljajo notni zapis;

* V tem učnem načrtu uporabljeni izrazi, zapisani v moški slovnični obliki, veljajo za oba spola (dijak za *dijaka* in *dijakinjo*, učitelj za *učitelja* in *učiteljico*).

- razumejo in z uporabo usvojijo zakonitosti glasbene teorije;
- pomnijo ritmične vzorce, zavedajo se pomena glasbenih fraz;
- ob sistematični vadbi razvijajo delovne navade in odnos do dela;
- skupaj z učiteljem usmerjajo in razvijajo svoj učni proces;
- spremljajo in presojujejo uspešnost svojega učnega procesa;
- razvijajo odgovornost za svoje znanje;
- osveščajo in razvijajo svojo usposobljenost načrtovanja učenja;
- vključujejo čustvovanje v sistem pomnjenja;
- na nastopih predstavljajo dosežke glasbene ustvarjalnosti;
- dosegajo znanja za nadaljevanje študija in se vključujejo v orkestre in komorne skupine;
- se navajajo na estetsko doživljanje in razvijajo glasbeni okus;
- poznajo, razumejo in uporabljajo strokovne izraze v tujih jezikih;
- pridobivajo podatke iz različnih virov;
- se navajajo na socialnost in odnosnost pri komorni igri, v orkestru, zboru in pri projektne delu;
- razvijajo vzajemnost in se prilagajajo za enakopravno sodelovanje;
- aktivno sodelujejo pri ustvarjalnih projektih in si pridobivajo samoiniciativnost ter podjetnost;
- se vključujejo v domača in mednarodna šolska partnerstva;
- se udeležujejo domačih in mednarodnih tečajev in seminarjev;
- spoznavajo in izvajajo glasbena dela slovenskih skladateljev;
- razvijajo zavest o pomenu ohranjanja narodove samobitnosti;
- spoznavajo enakost in različnost slovenske in evropske glasbene dediščine;
- se sporazumevajo v slovenščini.

3 OPERATIVNI CILJI IN VSEBINE

Cilji in vsebine so urejeni po tematskih sklopih.

3.1.1 Tehnične prvine	
OPERATIVNI CILJI	VSEBINE
Dijaki: <ul style="list-style-type: none"> – se soočajo z utrjevanjem zdravih temeljev igranja, pri čemer so v ospredju visoke zahteve, ki jih postavlja poklicna glasbena praksa; – obravnavajo temeljne prvine tehnike igranja, 	<ul style="list-style-type: none"> – Drža glasbila, dihanje, nastavek, pihanje v trobento – Vaje za ureditev emisije tona in atake (nastopa začetka tona) v srednjem registru c1–c2

<p>ki so pogoj za nadaljnje napredovanje v tehničnem in muzikalnem smislu;</p> <ul style="list-style-type: none"> – spoznavajo temeljne prvine igranja na trobenti (v predlaganih vsebinah in literaturi naj bi razvijali prav te prvine); – razvijajo fleksibilnost in načine urjenja te prvine. 	<ul style="list-style-type: none"> – Širjenje tonskega obsega navzgor in navzdol tudi s pomočjo <i>bendov</i> (prevojev) in pedalnih tonov – Lestvice in razloženi tri- in štirizvoki čez dve oktavi v zmernem tempu – Vaje za prepihovanje alikvotnih tonov, stakato, legato <p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Smiley, <i>Balanced Embouchure</i> – B. Shew, <i>Yoga breathing for trumpet players</i> – M. Schlossberg, <i>Daily Drills and Technical Studies</i> – J. Stamp, <i>Warm ups and Studies</i> – H. L. Clarke, <i>Technical Studies</i> – L. Frink, <i>Flexus - Trumpet Chalistenics for the modern improvisator</i>
---	---

<h3>3.1.2 Etude in transkripcije</h3>	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo etude, ki so primerne njihovim sposobnostim in znanju, zato je izbor etud samo smernica in ne pravilo oz. zahteva; – se z igranjem etud in transkripcij uvajajo v slogovno raznovrsten program (<i>swing, dixieland, bebop, latino, pop, fusion, modal</i>); – se z etudami soočajo z jazzovskim fraziranjem, ki je ključno za nadaljnji razvoj; – kot dodatek k jazzovskim vsebinam vadijo tudi klasične etude, da izboljšajo inštrumentalno tehniko; – poslušajo in analizirajo različne izvedbe, za program izbranih manj zahtevnih skladb; – transkribirajo harmonske strukture in linije preprostejših skladb <i>in solov</i> ter te tudi izvajajo. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Snidero, <i>Easy Jazz Conception</i> – B. Mintzer, <i>15 Easy Jazz, Blues and Funk Etudes</i> – J. Concone, <i>50 Leçons de Chant pour Le Medium de la Voix</i> – C. Jerry, <i>Patterns for Jazz</i> – J. McNeil, <i>Jazz Trumpet Techniques</i> – N. Oliver, <i>Patterns</i> – G. Stuart, <i>The Art of Playing Lead Trumpet</i> – D. Berger, <i>Contemporary Jazz Studies</i>, zv. 1 – P. Franck, <i>A Manual for the Stage Band Trumpet Player</i>

<h3>3.1.3 Skladbe</h3>	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – se uvajajo v slogovno raznovrsten program (<i>swing, dixieland, bebop, latino, pop, fusion, modal</i>) s poudarkom na preprostih oblikah <i>bluesa</i> in <i>rhythm changes</i>; – utrjujejo občutek za formo skladb; – harmonsko analizirajo preproste skladbe. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – A. Jamey, <i>Play-A-Long</i>, zv. 1–110 – <i>The Real Book</i>, 557 Jazz Standards <i>Swing to Bop</i> – <i>The New Real Book</i>, zv. 1, 2, 3

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.2.1 Tehnične prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo pridobljena znanja; – širijo svoje tehnične in muzikalne zmogljivosti; – si organizirajo urnik in sistem vsakodnevnega urjenja prvin; – uporabljajo različno literaturo melodičnega in tehničnega značaja; – širijo tonski in dinamični obseg; – razvijajo in povečujejo fleksibilnost; – vse tehnične vaje vadijo po celotnem obsegu glasbila; – spoznavajo različne jazzovske artikulacije in tehnike igranja, kot so jezik <i>doodl</i>, vaje z notami <i>doit</i>, oktavne vaje <i>glissando</i> s tehniko <i>half valve</i>, note <i>flop</i>, vadba <i>not shake</i> s pomočjo roke, brade oz. jezika. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – M. Schlossberg, Daily Drills and Technical Studies – J. Stamp, Warm ups and Studies – H. L. Clarke, Technical Studies – J. Smiley, Balanched Embouchure – L. Frink, Flexus - Trumpet Chalistenics for the modern improvisator
3.2.2 Etude in transkripcije	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izvajajo težje etude, pri čemer urijo svoje tehnične sposobnosti in jazzovsko fraziranje; – igrajo durove in molove jazzovske kadence v vseh tonalitetah – najprej s spremljavo in potem brez nje; – igrajo kadence, ki že vsebujejo »tenžne«; – izvajajo transkripcije, ki so primerne njihovim tehničnim sposobnostim; – obravnavajo tudi lestvične strukture: poleg durovih in molovih tudi celotonske in zmanjšane v kombinaciji z vajo improvizacijskih vzorcev (<i>patterns</i>); – naredijo v letniku najmanj tri transkripcije <i>solov</i> različnih slogov, s transkripcijami harmonsko-ritmične strukture; – izvajajo igro <i>a vista</i>. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Snidero, Intermediate Jazz Conception – J. Coker, Patterns for Jazz – D. Berger, Chords' McNeil – D. Berger, Contemporary Jazz Studies – N. Oliver, Patterns – B. Bugs, Bop Duets – J. Aabersold, A New Approach, zv. 1, 2 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop
3.2.3 Skladbe	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – igrajo skladbe s preprostimi akordičnimi strukturami oziroma kadencami; – z lestvičnimi in akordičnimi motivi utrjujejo harmonično strukturo skladb; – razvijajo motivično improvizacijo; – v repertoar vpeljujejo skladbe latino ritmov (<i>samba</i>, <i>bossa nova</i>); – improvizirajo prek preprostih durovih in molovih kadenc, z melodičnimi in ritmičnimi variacijami najprej obvezno brez posnete spremljave, kasneje z njo; – nadgrajujejo bluesovske improvizacije z bluesovskimi skladbami z razširjeno harmonsko strukturo in jih prenašajo na nekatere skladbe zunaj bluesovske oblike 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Aabersold, Play-A-Long's, zv. 1–110 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop – The New Real Book, zv. 1, 2, 3 <p>Priporočene skladbe <i>rhythm changes</i>:</p> <ul style="list-style-type: none"> – C. Parker, Antropology – C. Parker, Moose the Mooche – M. Davis, The Theme – M. Davis, Oleo

(npr. <i>Blues for Alice – Confirmation</i>);	
– analizirajo skladbe oblike <i>rhythm changes</i> in njihove prilagoditve skladbam sorodnih oblik.	

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.3.1 Tehnične in muzikalne prvine	
Dijaki:	Literatura:
<ul style="list-style-type: none"> – nadgrajujejo pridobljena znanja; – razvijajo tehnične prvine (fleksibilnost, legato, non legato, artikulacija); – razvijajo čisto intonacijo v obsegu dveh oktav; – razvijajo svojo muzikalnost, zmogljivost in zanesljivost; – estetsko ocenjujejo svoje izvajanje; – nadgrajujejo tehnično obvladovanje glasbila z igranjem v hitrejših tempih, skladb z večjim obsegom in balad z izjemno dolgimi melodičnimi loki. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. B. Arban, Complete Conservatory Method – C. Colin, Advanced Lip Flexibilities – M. Schlossberg, Daily Drills and Technical Studies – B. Lin, Lip Flexibilities – J. Smiley, Balanched Embouchure – H. L. Clarke, Technical Studies – L. Frink, Flexus – Trumpet Chalistenics for the modern improvisator

3.3.2 Etude in transkripcije	
Dijaki:	Literatura:
<ul style="list-style-type: none"> – igrajo vaje lestvičnih struktur od durovih, molovih, bluesovskih in modalnih prek celotonskih, kromatičnih in alternativnih; – širijo harmonsko strukturo improvizacije do nonakorda, undecimakorda in terdecimakorda; – tudi v tem letniku transkribirajo najmanj tri skladbe in sole različnih glasbenih slogov; – poleg not transkribirajo tudi harmonski potek in obliko skladbe. 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Snidero, Jazz Conception – J. Coker, Patterns for Jazz – D. Berger, Contemporary Jazz Studies, zv. 1 – O. Nelson, Patterns – T. Stanko, 10 Studies of Jazz for Trumpet – D. Berger, How to Play Be Bop, zv. 1 – T. Clark, Smalls Duets – M. Bob, Jazz Duests For Trumpet – D. Gillespie, A Jazz Master – R. Ricker, Developing in 4th – R. Ricker, New Concept in Linear Improvisation – J. Aabersold, A New Approach, zv. 6, 7, 8, 12, 16 – The Fake Book, The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop

3.3.3 Skladbe	
Dijaki:	Literatura:
<ul style="list-style-type: none"> – igrajo izbrane skladbe, ki imajo deloma podlago v alternativnih akordih, saj se morajo dijaki čim prej seznaniti z njihovimi zakonitostmi kot tudi z drugimi slogovnimi posebnostmi <i>bebopa</i>. Za ta namen priporočamo skladbe, ki imajo v sami melodiji alterirane težnje; – igrajo skladbe s poudarkom na molskem <i>bluesu</i> in uvajanju modalnega repertoarja (npr. Maiden Voyage, First light, 	<ul style="list-style-type: none"> – J. Aabersold, Play-A-Long's, zv. 1–110 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop – The New Real Book, zv. 1, 2, 3 – The Fake Book

<p>Cantaloupe Island);</p> <ul style="list-style-type: none"> – v improvizaciji razširjajo lastne ideje s pomočjo harmonske nadgradnje in ritmičnih zamikov. S tem v zvezi je treba pojasniti pojme fraziranja <i>behind the beat</i>, <i>laid back</i> in <i>on top of the beat</i>; – zavestno vadijo improvizirane linije osminkskega in triolskega, <i>double time</i> in <i>half time</i> ritmičnega toka; aplikacijo ene in iste, najboljše dijakove glasbene ideje, na različne harmonske strukture; – naj vedno bolj poudarjajo svoje glasbene zamisli v nasprotju z neprepričljivim citiranjem obrabljenih glasbenih klišejev; – razvijajo tok improvizacije prek daljšega glasbenega loka, s poudarkom na kompaktnosti; za ta namen je treba pojasniti tudi pojem <i>spacing</i> (dramaturgija sola); – pri branju <i>a vista</i> posvetijo največ pozornosti <i>timingu</i> (ritmu) in fraziranju. 	
--	--

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

3.4.1 Tehnične in muzikalne prvine	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – razvijajo in vzdržujejo psihofizično zmogljivost, tehnično in muzikalno raven; – izpopolnjujejo tehnične prvine, povečujejo tonski obseg; – razvijajo hitrost, fleksibilnost in dinamično zmogljivost; – skrbijo za zanesljivost in koncentracijo; – obvladujejo zahtevnejši tonski in izrazni razpon na glasbilu. 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. B. Arban, Complete Conservatory Method – C. Colin, Advanced Lip Flexibilities – M. Schlossberg, Daily Drills and Technical Studies – B. Lin, Lip Flexibilities – J. Smiley, Balanched Embouchure – H. L. Clarke, Technical Studies – L. Frink, Flexus - Trumpet Chalistenics for the modern improvisator

3.4.2 Etude in transkripcije	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – transkribirajo skladbe, ki jih vzporedno tudi pripravljajo za zaključni nastop; – igrajo <i>a vista</i> s poudarkom na interpretaciji, fraziranju in <i>timingu</i>; – napišejo najmanj dve transkripciji kompletnih skladb za manjše zasedbe (kvartet, kvintet, sekstet); – izvajajo najmanj tri transkribirane sole različnih slogov. 	<p>Transkripcije so dodatek pri oblikovanju osebnega sloga.</p> <ul style="list-style-type: none"> – Transkribcija skladb v celoti – Pisanje not in fraziranje – Analiza harmonske strukture ter oblike skladbe

3.4.3 Skladbe	
<p>Dijaki:</p> <ul style="list-style-type: none"> – izpopolnjujejo in nadgrajujejo vse doslej obravnavane glasbene prvine s poudarkom na ritmu in slogovni doslednosti; – aplicirajo alterirane, zmanjšane in celotonske lestvice na modalne skladbe; 	<p>Literatura:</p> <ul style="list-style-type: none"> – J. Aebersold, Play-A-Long's, zv. 1–110 – The Real Book, 557 Jazz Standards Swing to Bop – The New Real Book, zv. 1, 2, 3 – The Fake Book

<ul style="list-style-type: none"> – pri modalnih skladbah obdelujejo improvizacijski pristop <i>out-going</i>, pozneje pa ga uporabljajo tudi pri drugih harmonskih strukturah; – izpopolnjujejo umetniško zrelost; – dajejo poudarek oblikovanju osebnega sloga in vseh obravnavanih slogovnih področij, seveda ob upoštevanju estetskih meril; – že samostojno izbirajo program, ki mora vsako polletje vsebovati vsaj po eno skladbo vsake izmed poglavitnih slogovnih smeri (<i>dixieland, swing, bebop, latino, balada, fusion, pop, modal</i>). 	
--	--

Poleg navedenih za doseganje ciljev lahko uporabljamo tudi druge izbirne vsebine.

4 STANDARDI ZNANJA IN MINIMALNI STANDARDI ZNANJA

Standardi znanja so določeni z obvladovanjem posameznih sklopov predpisanih vsebin in izkazujejo pričakovano stopnjo obvladovanja glasbila in muziciranja, kar se izraža na področjih tehnike in obvladovanja glasbila, muzikalnosti in izraznosti, natančnosti in zanesljivosti, vzdržljivosti in koncentracije ter težavnosti izvajanega programa.

Minimalni standardi znanja so operacionalizirani cilji (količina in kakovost znanja, spretnosti in veščin), ki naj bi jih dijak dosegel in izkazal za pozitivno oceno (zadostno) in so tista kakovost in količina znanja, spretnosti in veščin, ki sta nujni za nadaljnje učenje in razvoj pri določenem predmetu. So mejna kategorija obvladovanja glasbila, pri kateri sta tehnika in izraznost muziciranja omejeni in je mogoče ugotoviti težave v doseganju kakovostnega tona oz. zvoka. Kljub temu da se pojavljajo napake v notah, ritmu in slogu ter je mnogo v partituri predpisanih glasbenih oznak spregledanih ali ne popolnoma pravilno izvedenih, da sta omejeni interpretacija in muzikalna izvedba ter je morda malo lažji tudi sam glasbeni program, pa dijakova duševna in telesna vzdržljivost še vedno izkazuje sprejemljivo izvedbo celotnega programa, zahtevano ustrezno razvito tehniko ter še sprejemljivo razumevanje in izvajanje glasbe. Minimalni standardi znanja so izraženi v izpitnih vsebinah po posameznih letnikih. V vseh letnikih dijaki vsaj eno skladbo izvajajo na pamet.

1. letnik – letni izpit:

- jazzovska etuda J. Snidera ali B. Minzerja;
- vaja iz knjige J. Cokerja *Patterns for Jazz*, v vseh postopih, od male sekunde do vključno kvarte;

- izvajanje formalno preproste skladbe s transkribiranim solom, s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.1.3;
- izvajanje bluesovske skladbe oz. *rhythm changes* z lastno improvizacijo v F/B-duru s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.1.3.

2. letnik – letni izpit:

- jazzovska etuda J. Snidera *Intermediate Jazz Conception*;
- vaja iz knjige J. Cokerja *Patterns for Jazz*, v vseh postopkih, od male sekunde do vključno kvarte (obvezno na pamet);
- skladba *rhythm changes* oz. bluesovska skladba z dijakovo improvizacijo, s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo (obvezno na pamet), izbor iz poglavja 3.2.3;
- transkripcija teme in sola znane izvedbe jazzovskega standarda (obvezno na pamet), izbor iz poglavja 3.2.2;
- latino skladba (*samba, bossa nova*) z lastno improvizacijo (obvezno na pamet), izbor iz poglavja 3.2.3.

3. letnik – letni izpit:

- jazzovska etuda J. Snidera *Jazz Conception*;
- transkripcija jazzovskega standarda, ki vsebuje temo in solo in je slogovno dodelana, obvezno na pamet, izbor iz poglavja 3.3.2;
- jazzovska balada s spremljavo tria oz. posnete spremljave, izbor iz poglavja 3.3.3;
- jazzovski standard hitrejšega tempa (četrtinka hitreje od 250 bpm) s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.3.3;
- modalna skladba s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.3.3;
- bluesovska skladba oz. *rhythm changes* s spremljavo tria oz. s posneto spremljavo, izbor iz poglavja 3.3.3.

Vse skladbe dijak izvaja na pamet in morajo vsebovati dijakovo improvizacijo.

4. letnik – letni izpit:

- nastop z ansamblom, šest značajsko različnih skladb: *medium swing, fast swing, balada, latino ritem, blues* in skladba s svobodno izbiro ritma (nepravilni ritem, *fusion, funk*);
- tehnični del: jazzovska etuda, transkripcija.

Dijak, ki opravlja maturo iz izbirnega predmeta glasba, ne opravlja letnega izpita; predmet konča v četrtem letniku z razredno oceno.

5 DIDAKTIČNA PRIPOROČILA

Pouk glasbe z dejavnostmi in vsebinami prispeva k splošnemu in glasbenemu razvoju dijakov ter razvija zmožnosti vseživljenjskega učenja. Učenje in poučevanje glasbe bo uspešno, če bo celostno, dejavno in ustvarjalno. Tak pristop spodbuja in omogoča doseganje splošnih in procesno-operativnih glasbenih ciljev na čustvenem, socialnem, gibalnem in spoznavnem razvojnem področju.

Učni načrt nadgrajuje poznavanje glasbe, ki ga v praksi lahko udejanjimo s skrbno in gospodarno načrtovanimi in izpeljanimi učnimi urami. Učitelj avtonomno oblikuje posamezne učne sklope, tako da smiselno povezuje posamezne glasbene dejavnosti z operativno-procesnimi razvojnimi cilji in vsebinami. Zaporedje in globino vsebin ter metode in oblike dela učitelj prilagaja glede na potrebe, zmožnosti in pričakovanja dijakov.

Zaradi individualnega pristopa k dijaku ter zaradi upoštevanja njegovih fizičnih, psihičnih in glasbenih dispozicij naj učni načrt za pedagoga ne pomeni toge obveznosti, temveč naj s sistematično razvrščenim gradivom nakaže posamezne težavnostne stopnje, ki učitelju služijo za orientacijo in pomoč pri razvoju mladega glasbenika.

Temeljno poslanstvo učitelja je razvijanje glasbenega čuta pri dijakih in ustvarjanje potrebe po muziciranju. Ob tem ne smemo pozabiti, da je bistvena naloga v času izobraževanja na srednji šoli izgradnja vseh temeljnih tehničnih prvin, ki omogočajo bodoče trobentačevo poklicno udejstvovanje. Pomembna je dolgoročna vizija dijakovega razvoja v vseh prvinah igranja na trobento z vidika visokih profesionalnih zahtev, da ne bi morebitno stremljenje k doseganju trenutnih rezultatov povzročilo primanjkljajev postavitve, kar bi pripeljalo do nepremostljivih ovir na višjih stopnjah izobraževanja. Med najpomembnejše tehnične temelje, ki jim moramo posvetiti vso pozornost, so pravilni nastavek, obvladovanje sproščene telesa, dihalna tehnika, artikulacija in oblikovanje zvoka, ki ustrezajo dijakovim bodočim poklicnim merilom estetskih in akustičnih odlik.

Prav toliko pozornosti moramo posvečati tudi dijakovemu ustvarjalnemu napredku, ki je pri jazzovski glasbi zelo pomembn. Dijak mora razumeti, da je razvoj estetsko dovršene improvizacije rezultat dolgoročnega dela, ki ga nadgrajujemo vsa štiri leta šolanja.

Za doseg omenjenih ciljev je bistvenega pomena vzpostavitev dijakovega pravilnega osebnega sistema vsakodnevne vadbe, tako v vsebinskem kot v količinskem smislu. Učitelj naj temu posveča pozornost vsa štiri leta. Z dijakom naj izdelata natančen načrt, v katerem so zajete vse vsebine, ki so predvidene v srednješolskem izobraževanju. Ob sistematični vadbi naj si dijaki krepijo voljo, disciplino, vztrajnost, doslednost in samostojnost, vedno močnejše čutijo potrebo po načrtnem delu in neprestanem izpopolnjevanju. S tem utrjujejo delovne

navade in gradijo ustvarjalen odnos do dela. Tako dosežena spoznanja in glasbena znanja morajo postati pomemben del splošne kulture vsakega dijaka.

Prav tako pomembna je načrtna, sistematična psihološka priprava dijaka na nastope, izpite in tekmovanja, pri čemer mora biti optimalna realizacija omenjenih poustvarjalnih priložnosti končni cilj dolgoročnega načrtnega dela.

Učitelj naj spodbuja dijaka tudi k obisku koncertnih prireditev, ki so pomemben vir izkušenj in informacij, ki jih ne more dati pouk. Dijak tako spoznava bogastvo glasbene literature in se srečuje z interpretativnimi dosežki priznanih umetnikov, kar oblikuje njegovo umetniško osebnost; ob tem spoznava zakonitosti poklicnega dela svojega področja tudi s praktičnih, z organizacijskih in drugih vidikov.

5.1 Preverjanje in ocenjevanje znanja

Pomembno je, da ločimo preverjanje in ocenjevanje. Rezultatov preverjanja ne uporabimo za ocenjevanje.

Preverjanje

Pri preverjanju znanja učitelj redno spremljanja dijakov razvoj in napredek, preverja njegovo moč dojetanja, raven znanja in zmožnosti, dijaku pa daje tudi povratne informacije o njegovem napredovanju. Sprotno razčlenjevanje dijakovih dosežkov in znanja ter morebitnih pomanjkljivosti lahko ustvarja kar najbolj celovito in stvarno sliko o napredku in morebitnih zagatah posameznega dijaka; na tem temelju učinkoviteje pripravimo načrt nadaljnjega dela, dajemo jasnejše napotke za plodovitejšo vadbo oz. učenje.

Preverjati je treba redno in na različne načine, na področjih, kot so navedena.

Učitelj preverja znanje:

- pri vsaki individualni uri pouka,
- na internih in javnih nastopih.

K preverjanju lahko učitelj občasno povabi tudi druge učitelje istega ali sorodnega predmeta, kar bo okrepilo timsko delo, pretok in izmenjavo izkušenj ter usklajevanje meril.

Ocenjevanje

Glede na naravo inštrumentalnega pouka dijakovo znanje ocenjujemo z izvedbo izbranih glasbenih vsebin pri pouku in na nastopih. Ocenjujemo tehnično obvladovanje glasbila, natančnost in zanesljivost izvedbe, prikaz muzikalnosti ter težavnost sporeda. Na letnem izpitu določi končno oceno izpitna komisija.

5.2 Medpredmetne povezave

Namen interdisciplinarnega povezovanja med bolj ali manj sorodnimi predmeti je močnejša vez ter vzajemno učinkovanje in prenosljivost znanja, s čimer gradimo pogoje za večjo ustvarjalnost, podjetnost in boljšo didaktično učinkovitost na vseh vpletenih predmetnih področjih. Večja prenosljivost znanja oblikuje tudi samostojnejšo osebnost, ki se lažje spopada z različnimi izzivi v stroki in v življenju. Zmožnost povezovanja različnih znanj, uvidov in spretnosti pa hkrati prispeva k večji kulturni in etični zavesti ter osebnostni trdnosti posameznika.

Medpredmetno povezovanje pomeni iskanje povezav svojega predmeta z drugimi predmetnimi področji, sodelovanje učiteljev različnih predmetnih področij v učno-vzgojnih dejavnostih, vzajemno načrtovanje skupne ali sočasnejše obravnave sorodnih vsebin ipd. Učitelj se povezuje z drugimi strokovnimi člani pedagoškega aktiva, sodeluje pri načrtovanju medpredmetnih povezav in ustvarjalno sodeluje pri izvajanju učnega procesa.

Dijaki se medpredmetno ustvarjalno povezujejo z drugimi glasbeniki pri komorni igri, v inštrumentalno-vokalnih sestavih, pri igranju v različnih orkestrih, pri korepeticijah ipd. Svoja teoretska znanja, pridobljena pri pouku solfeggia, harmonije, kontrapunkta, oblikoslovja, pa tudi zgodovine, umetnostne ter zlasti glasbene zgodovine, lahko uporabljajo pri kompozicijski in slogovni analizi skladb, kar je v prid boljšemu razumevanju in posledično tudi bolj kakovostni izvedbi skladb. Ob razločevanju in pronicanju v slogovne posebnosti, npr. baroka, klasike, romantike ipd., si dijaki ustvarjajo močnejši osebni uvid v značaj, vsebino in posebnosti določenega obdobja slovenske in evropske zgodovine.

Obstajajo tudi druge medpredmetne povezave, ki so bolj splošne narave, o čemer govorijo številne sodobne specifične mednarodne študije in raziskave.

6 MATERIALNI POGOJI

Cilji vzgojno-izobraževalnega procesa pri predmetu jazz trobenta terjajo za svoje uresničevanje primerno veliko učilnico, skladno s predpisi. Opremljena mora biti s klavirjem ali pianinom, z metronomom, ogledalom in avdiovizualnimi sredstvi. Dijak praviloma uporablja trobento, v višjih letnikih pa krilni rog. Šola naj ima na voljo vsaj osnovno zbirko jazzovskih plošč in literature, ki se uporablja pri pouku.

7 ZNANJA IZVAJALCEV

Izvajalec	Znanja s področja
Učitelj	- visokošolskega izobraževanja jazz trobente - srednješolskega izobraževanja jazz trobente po določilih 93. člena ZOFVI